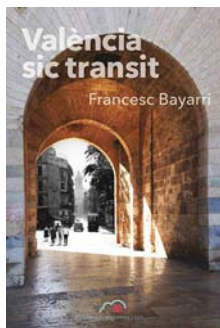

Viatge als deliris valencians

Francesc Bayarri

València sic transit

FRANCESC BAYARRI

Companyia Austrohongaresa de Vapors
València, 2016
316 pàgines

El títol remet ineludiblement a la coneguda dita llatina: “Sic transit gloria mundi”. De l’“així passa la glòria del món” viatgem a “així passa València”. El nou proverbi conserva tota la força del caràcter efímer dels èxits humans al costat de nous matisos. I, des d’aquesta perspectiva, el títol no deixa de tenir unes gotes de mala bava, perquè el virus de la corrupció no es *degrada*, més aviat es consolida i creix gràcies a les metamorfosis successives.

Francesc Bayarri és un periodista que ha assajat novel·les focalitzades, respectivament, en la Transició (*L’avió de migdia*) i el colp d’Estat de 1981 (*Febrer*). Dues peces que tocaven fibra, però que feien aigua per diversos punts. Després, de sorpresa, emergí amb un producte fascinant en *Cita a Sarajevo*, la investigació sobre qui, perquè i com s’assassinà un general nazi croat a Carcaixent. Les obsessions d’aquelles novel·les conflueixen en l’actual *València sic transit*; és una novel·la més complexa i de més volada, que aspira, i en bona part ho aconsegueix, a ser una radiografia de la societat valenciana, centrada en el cap i casal. Els referents esmentats i el fet que la configuració del personatge compartisca el nom i l’ofici amb l’autor projecta ambigüitat a la història, però alhora li aporta una patina de credibilitat per l’experiència en diversos mitjans. El joc de la integració de la realitat en la ficció, o a la inversa, afecta figures i llocs de referència...

Amb aquest punt de partida Francesc Bayarri ordeix una viatge a través de més de quatre dècades de la història del País València que exemplifiquen una evolució des de la innocència i la confiança al desencant, la degradació i l’atracció cap al no-res. La novel·la es presenta com un judici sumaríssim a la nostra societat, però el format es dilueix progressivament i es transforma en una confessió i personal i de tot allò que l’envolta. La novel·la no vol ser tan retrat polític, o no només,

perquè ens trobem davant els bacs i rebolcons, les caigudes i els retorns del protagonista i dels companys de viatge. I la seua, i nostra, perplexitat davant de les jugades i maganxes que ens infligeix la història, i que els personatges ajuden a la seua manera, tot s’ha de dir, al fet que ho puga fer. Comença el periple narratiu amb el barri antic pintat amb rostre humà i vida al carrer. Sota l’apacibilitat dels moviments infantils, avança la pesta inoculada pel franquisme que contaminarà després els anys setanta i tot el que vindrà a continuació. Potser ací li hauria anat al relat una mica més de concreció, però el plantejament és impecable. La transició pinta el despertar d’un jove al món, a la política, i a una educació sentimental i sexual, cafida de precipitacions, baules que falten i intuïcions apreses aquí i allà. És el moment de parlar de tot, dels somnis bastits amb poques potes, dels deliris i les bones intencions. La part més incerta.

Als anys 80 la política suposadament pragmàtica ho erosionarà a poc a poc. El periodista veu com el seu ofici és ja una altra cosa: esdevé un tallafocs, un inventor de la notícia. I el protagonista, en el seu deliri, gaudeix desbaratant els discursos dels polítics i estrafant els referents culturals. Hi ha una pujada d’adrenalina grotesca, però que ofereix un retrat bastant fidedigne del que ocorregué. La història continua en línia ascendent amb els despropòsits de tota mena del Govern conservador. El protagonista guanya punts a mesura que és conscient de la seua impotència i es redimeix –una mica– amb la lucidesa i uns guanys de comprensió en la seua vida privada gràcies a les ferides rebudes. *València sic transit* hauria guanyat si algunes observacions hagueren esdevingut trama i acció, però la mirada persistent del protagonista guanya, en canvi, en intensitat. Amb desequilibris, una novel·la necessària per comprendre aquesta delirant ciutat nostra.